

► VAN DE REDACTIE

De commissie Nieuwsbrief presenteert hierbij met gepaste trots het eerste nummer van de nieuwsbrief. Met name het denkwerk over format en stijl van de nieuwsbrief heeft enige tijd gevergd. Nu hier een opzet voor is gemaakt kan de commissie zich meer richten op detailuitwerking en inhoud. Deze eerste nieuwsbrief kan dan ook gezien worden als een voorzet van de uiteindelijk vorm. De inzet is een nieuwsbrief die eens per kwartaal zal verschijnen in een korte en bondige stijl met afwisseling in diepgang. Dit met als doel hoofdpunten neer te zetten en verder te verwijzen naar andere bronnen als de web-site waarop overigens ook de nieuwsbrief zal worden geplaatst. Terugkerende rubrieken zijn nieuws van de commissies, actualiteit, ingezonden stukken, post uit ... (het buitenland), een interview en tips.

Wij kunnen echter niet zonder inzet van de leden! We hopen dan ook dat jullie tips voor de nieuwsbrief en stukken voor de diverse rubrieken zullen aanleveren gericht aan nieuwsbrief@tropischebossen.nl.

Richard Trenning, coördinator Commissie Nieuwsbrief

► VAN DE VOORZITTER...

Voor je ligt de eerste nieuwsbrief van onze vereniging. Hoewel de leden van de VTB zich ongetwijfeld willen rekenen tot eigentijdse mensen die zich graag bedienen van moderne communicatiemiddelen moest worden geconstateerd dat de postbode toch nog een groter bereik onder de leden heeft dan de e-mail.

Het bestuur wil de leden evenwel graag oproepen om met elkaar in gesprek te komen via de website.

De eerste thema's zijn op de site verschenen. Reacties graag!

Het bestuur streeft er naar dat er niet alleen reacties komen van (bos-)bouwers, maar vooral ook van geïnteresseerden in tropisch bos anderszins (geografen, ecologen, sociologen, antropologen etc).

Sinds april vorig jaar, toen Feniks haar intermediaire activiteiten afsloot en een eerste aanzet werd gegeven tot de oprichting van de Vereniging Tropische Bossen, is er veel gebeurd.

Een relatief kleine groep mensen heeft veel werk verzet en ik wil hiervoor graag mijn waardering uitspreken. De VTB telt inmiddels ruim 120 leden.

Het streefgetal is 300 leden binnen twee jaar! We verstrekken geen lepeltes of theedoeken bij het aanbrengen van nieuwe leden, maar laat dat je er niet van weerhouden nieuwe leden aan te brengen.

Verder vraagt de Studiedagcommissie je om de datum van 16 juni in de agenda te reserveren voor de eerste studiedag.

Tot slot: de VTB wil een actief forum zijn voor haar leden.

Ongetwijfeld zal een aantal leden tevreden zijn met berichten op de website, een nieuwsbrief en een studiedag, maar hoe breder de discussie hoe interessanter het wordt. Hopelijk voel je je aangesproken!

Hans Verweij, voorzitter Vereniging Tropische Bossen

► DE VTB: MISSIE EN IMAGO

De Missie van de VTB is het creëren en onderhouden van een professioneel netwerk, en het instellen van een permanent, dynamisch en effectief platform voor het verzamelen, kanaliseren en uitdragen van kennis en informatie over tropische bossen.

Het uiteindelijke doel van de vereniging is een bijdrage te leveren aan:

- (1) de bewustwording en meningsvorming omtrent duurzaam en maatschappelijk verantwoord beheer van tropische bossen en
- (2) een verbetering van de Nederlandse expertise om dit beheer te bewerkstelligen.

De VTB wil dit bereiken door het organiseren van studiedagen, het entameren en organiseren van themadiscussies, het uitgeven van een nieuwsbrief, en het inrichten van een website. Commissies bestaande uit leden zullen hier een belangrijke rol bij spelen. De beoogde leden van de VTB zijn Nederlandse geïnteresseerden (professioneel of anderszins) in het gebruik en beheer van tropische bossen, zoals ecologen, economen, geografen, sociologen, antropologen en anderen. Naast leden met verschillende disciplinaire achtergronden beoogt de vereniging ook het bij elkaar brengen van mensen met verschillende werkzaamheden en posities binnen of buiten Nederland.

De VTB streeft naar een informele omgang tussen de leden. Kwaliteit en inhoud van de communicatie staan voorop. De VTB is er niet op uit om standpunten in te nemen over gevoerd beleid t.a.v. tropisch bos. Wel hoopt de VTB dat beleid en praktijk gevoed wordt uit kennis en ervaring die wordt opgedaan middels de VTB.

De deadline voor de volgende nieuwsbrief is 30 juni.

Wij wensen jullie veel leesplezier en hopen op jullie reactie.

NIEUWS VAN DE COMMISSIES

► Commissie Themadiscussie

De Commissie Themadiscussies organiseert momenteel een discussie op onze website binnen het thema "Tropische bossen: toekomstmuziek of monumentenzorg?". De stellingen van vier sleutelpersonen uit het werkveld staan ter discussie. Iedereen wordt uitgenodigd bij te dragen aan de interne meningsvorming van de vereniging door het kenbaar maken van waardevolle wetenschappelijke, persoonlijke of provocerende gedachten, twijfels en meningen. De huidige discussie sluit op 15 juni. Reageren kan via <http://www.tropischebossen.nl/discussie/>

► Commissie Ledenwerving en Public Relations

De Commissie wil de naamsbekendheid van onze vereniging vergroten, nieuwe leden werven en het VTB imago monitoren. Om zoveel mogelijk geïnteresseerden in tropisch bos te bereiken is hulp nodig van leden die als contactpersoon in hun organisatie willen optreden. Deze contactpersonen zal gevraagd worden advertenties en aankondigingen te plaatsen in relevante tijdschriften, nieuwsbrieven en andere communicatiekanalen. Het beste visitekaartje om nieuwe leden te werven is natuurlijk een goed lopende vereniging met interessante activiteiten. Wij gaan er dan ook van uit dat met de voltooiing van de website, met het van start gaan van de internetdiscussie, en met een succesvolle studiemiddag in juni de VTB zijn bestaansrecht zal bewijzen. Onze commissie kan nog versterking gebruiken. Heb je interesse om als contactpersoon of commissielid op te treden neem dan contact op met Ariëne Henkemans tel: 030-2533101 of 030-2624658
E-mail: info@tropischebossen.nl

► Commissie Internet

De internetcommissie bespreekt maandelijks de stand van zaken met betrekking tot het onderhoud van de website www.tropischebossen.nl. Zij evalueert de inbreng en houdt de homepage up-to-date. De website bestaat uit

o.a. actuele zaken, informatie over de studiedag, "links" geïndexeerd op startpunten (portals, bibliotheken, nieuwsbrieven, enz).

Verder wordt elk kwartaal een discussie gehouden op de discussieforum-pagina over een bosbouwgerelateerd onderwerp.

Kom eens een kijkje nemen en reageer op de uitdagende stellingen van verschillende personen!

► Commissie Studiedagen

De Commissie Studiedagen kondigt haar eerste themadag aan op vrijdag 16 juni van 13.00 tot 18.30; Hogeschool Dierenoord,

Churchillweg 68, Wageningen.

De titel van de middag is: *duurzaam bosbeheer; fictie of werkelijkheid.*

Voor meer informatie en opgavestroomke verwijzen we naar een reeds eerder aan jullie gerichte brief.

Aanvullend kunnen we nu ook mededelen dat de volgende sprekers en co-referenten deel zullen nemen aan de themadag; Hemmo Muntingh, Herbert Diemont, Ton van der Zon, Paul Hol, Arend Jan van Bodegom, Felix Hoogveld, Wim Dijkman en Paul Wolvekamp.

Commissies:
Themadiscussie
Internet
Studiedagen
Ledenwerving en PR
Nieuwsbrief

► OPRICHTINGSVERGADERING VTB

Op 11 december 1999 werd in de Capitulatiezaal van "De Wereld", Wageningen, de oprichtingsvergadering van de Vereniging Tropische Bossen (VTB) gehouden.

Er waren 36 personen aanwezig, die getuige waren van een geslaagde bijeenkomst.

Voorzitter van Stichting BOS Niek Borsboom blikte terug op de afbouw van de Stichting en de doorstart (via Feniks) wat uiteindelijk uitmondde in de oprichting van de VTB.

Stichting BOS zal worden opgeheven, de nalatenschap wordt overgedragen aan de VTB. Henk Lette gaf namens de Feniksgroep een kort verslag van de heroriëntatie tijdens de doorstartperiode. Na een voorstelronde van het bestuur benadrukte Hans Verweij als voorzitter van de VTB dat de vereniging een brede basis wil hebben, en dat iedereen die is betrokken bij tropische bossen zich aangesproken zou moeten voelen lid te worden.

De vijf commissies die een belangrijke rol gaan spelen bij het functioneren van de VTB werden voorgesteld.

Het eerste thema voor de themadiscussie werd vastgesteld ("Tropische Bossen: Toekomstmuziek of monumentenzorg?"), waarna met een borrel werd afgesloten.

Het volledige verslag staat op de website (kan op verzoek toegezonden worden: contact Peter van der Meer (0317-477891) of p.j.vandermeer@alterra.wag-ur.nl).

▶ **POST UIT..... MEXICO**

"Post uit....." komt ditmaal uit Mexico en wel uit de westelijke deelstaat Jalisco, die bekend staat in resterend Mexico om zijn mariachi-muziek en zijn machocultuur. Tot jullie richt zich de contactpersoon van deze nieuwe rubriek, waarvan het idee is om "mensen in de praktijk" het woord te geven over hun werk.

Mijn naam is Peter Gerritsen en ik werk ruim zesenehalf jaar op de Universiteit van Guadalajara, en wel op de regionale campus van Autlán (een middelgrote stad in west-Jalisco). Onze campus ligt aan de voet van het middelgebergte Sierra de Manantlán, dat eveneens ons werkterrein is. De Sierra de Manantlán is in 1987 verklaard tot biosfeerreservaat en omvat zo'n 140,000 ha. Het staat bekend om een indrukwekkende biodiversiteit; er zijn inmiddels meer dan 2800 plantsoorten ontdekt en dertien vegetietypes onderscheiden (waaronder het zogenaamde "cloud forest"). Naast het behouden van de biodiversiteit, beoogt men in de Sierra

ook duurzame ontwikkeling. Echter, de boerenparticipatie is nog steeds de achillespees van de ontwikkelingen van het biosfeerreservaat, zoals eigenlijk in de meeste natuurparken.

Globaal gesproken bestaat ons werk uit (ecologisch en sociaal wetenschappelijk) onderzoek, voorlichting en consultancies, en onderwijs. Het doel hiervan is zowel het ontwikkelen van beleidsinstrumenten als het opleiden van de benodigde "human resources". Dit alles met het oog op het bereiken van een "goed" beheer van de natuurlijke hulpbronnen in het biosfeerreservaat.

Mijn werk beweegt zich met name op het sociologische vlak en vindt plaats in de indiaanse boerengemeenschappen in het zuiden van het reservaat. Momenteel doe ik onderzoek naar conflicterende formele en informele regelgeving ("tenure") in het reservaat en de effecten hiervan op natuurbeheer. Onze hypothese is dat een onduidelijke regelgeving één van de oorzaken is van de land en bosdegradatie in het gebied.

Tot slot wil ik iedereen "in het veld" uitnodigen om ook een bijdrage te leveren over het werk dat jullie waar dan ook uitvoeren en de resultaten die het heeft opgeleverd. Correspondentie kan gestuurd worden naar Peter Gerritsen (pedritus@hotmail.com). Ik wacht vol spanning af op "Post uit .....".

▶ **S P R E E K B U I S**

De redactie van VTB-Nieuws heeft een gesprek gehad met Fred Smiet, milieuspecialist van de Nederlandse ambassade in La Paz, Bolivia. Fred heeft in december afgelopen jaar aangegeven graag lid te worden van de vereniging. Wij stelden hem een paar vragen toen hij even in Nederland was om deel te nemen aan het Wereld Water Forum.

Fred, welkom terug even op Nederlandse bodem. Wat is je relatie met tropische bossen?
Die dateert van zo'n 20 jaar geleden toen ik op het eiland Seram in de Molukken met tropisch regenwoud in aanraking kwam. Sindsdien heb ik nog vele malen met tropisch bos te maken gehad, in Indonesië, Oost Afrika en nu in Bolivia. Ik ben altijd weer gefascineerd door de variatie in levensvormen en de grote soortenrijkdom.

Waarom ben je lid geworden van de VTB?

Ik was altijd al donateur van de Stichting BOS en ik ervaar dat ondanks de vele aandacht (studies, rapporten, plannen), de tropische bossen, en wel speciaal de regenbossen, in de praktijk nog wereldwijd worden bedreigd. De VTB is één van de kanalen om die aandacht binnen Nederland - en internationaal - vast te houden.

Wat verwacht je van de vereniging?

In feite ligt het antwoord hier in het verlengde van het vorige. De vereniging zal het lot van de tropische bossen op de agenda moeten houden. In eerste instantie meer naar buiten toe gericht (de lobbyfunctie), maar daarnaast natuurlijk de uitwis-

seling van informatie tussen de leden onderling en ook met soortgelijke verenigingen. Deze twee functies worden geïntegreerd door te netwerken in bredere zin.

Waar liggen volgens jou de zwaarste belangen m.b.t. tropische bossen?

Hier moet ik wat onderscheid maken in niveaus. Voor mij liggen de zwaarste belangen op mondiaal niveau, dat zijn het behoud van de biodiversiteit en regulering van het klimaat. Ook op dit niveau liggen de belangen op langere termijn als leverancier van producten of grondstoffen met huidige of nog onbekende commerciële waarde. Dan denk ik vooral aan

medicijnen, hout en NTFP's.

Op een ander niveau, het lokale niveau, kunnen zelfs de kleinste stukjes bos van groot belang zijn voor de inheemse bevolking en hun traditionele levensstijl.

Wat voor eerste actie zou er genomen moeten worden om tropische bossen op de politieke kaart te houden of te brengen?

De politieke kaart is over het algemeen gericht op de korte termijn, helaas. De eerste actie zou een economische waardering moeten zijn van niet direct kwantificeerbare eigenschappen m.b.t. waterhuishouding, klimaatregulatie en biodiversiteit samen met een niet destructieve exploitatie.

In het laatste geval is in Bolivia een mooi voorbeeld te vinden in de exploitatie van de "castaña", de paranoot die wordt geoogst zonder schade toe te brengen aan het bos. Het is verder altijd triest om te zien hoe stukjes bos degraderen tot onproductieve graslanden waar de bevolking dan van rond moet zien te komen.

Wil je nog iets kwijt aan de leden van de VTB?

Ja, ten eerste natuurlijk de wens dat de VTB een vruchtbaar en duurzaam leven zal hebben. Verder ben ik van mening dat om tropische bossen te behouden, behalve door gedeelten echt te beschermen, het woud op een duurzame wijze dient te worden gebruikt. Misschien is dit een open deur, maar het voorbeeld van de FSC-certificering zoals die in Bolivia wordt toegepast vind ik zeer positief.

ACTUALITEIT:

IFF-PROCES

MONDT UIT

IN UNFF

Van 31 januari tot en met 11 februari van dit jaar werd de vierde en laatste vergadering gehouden van het Intergovernmental Forum on Forests (IFF). Dit is een ad-hoc forum van delegaties van de meeste landen in de wereld die op mondiaal niveau het beleid t.a.v. bossen bespraken nadat het IPF (Intergovernmental Panel on Forests) op identieke wijze al vanaf 1995 de problemen in kaart had gebracht. Het IPF had in 1997 een advies gegeven met voorstellen voor actie en implementatie aan de Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (CSD) van de Verenigde Naties. Om de actiepunten uit te werken, en om nog

enkele 'hangende zaken' verder te bespreken kreeg het IFF twee jaar de tijd, waarbij de Nederlandse regering vooral belangstelling had om te komen tot een juridisch bindend bossenverdrag (vergelijkbaar bijvoorbeeld met het verdrag t.a.v. de biologische diversiteit).

Dit 'Bossenverdrag' was natuurlijk één van de 'hangende zaken' die uit het IPF-proces voortkwam, maar ook de thema's Handel en Milieu, Overdracht van Milieuvriendelijke Technologieën en de Financiële Mechanismen bleven na IPF nog liggen.

IFF heeft echter deze zaken eveneens niet wezenlijk kunnen oplossen. Het 'Bossenverdrag' dat het mogelijk moet maken om landen aan te spreken op hun bossenbeleid en tevens op de implementatie daarvan ligt uiteraard zeer gevoelig.

Ook bij de meerderheid van de NGO's die bij IFF-4 aanwezig waren is het nut hiervan niet éénduidig; de bossenproblematiek is een hoogst politieke zaak die samenhangt met de discussies over handel, landgebruik en landrechten, en men vindt dat de nadruk moet liggen op het nakomen van de verdragen en committeringen die reeds zijn aangegaan. Men is bang dat met een bossenverdrag de uitkomst verwordt tot een slappe algemene deler van criteria en indicatoren van duurzaam bosbeheer die de bestaande processen bedreigen om normen en standaarden voor duurzaam bosbeheer vast te stellen.

Wat betreft de discussies over de financiële mechanismen was het ook al vanaf het begin duidelijk dat er zeer weinig manoeuvreerruimte was. De meeste landen uit het 'Zuiden' (de G77) wilden dat voor duurzaam bosbeheer ook additionele middelen beschikbaar zouden komen d.m.v. een bossenfonds, maar de belangrijkste donoren zochten liever een effectiever gebruik van bestaande fondsen binnen de plattelandsontwikkeling, en eventueel d.m.v. nieuwe vormen van publiek-private samenwerking.

Het werd wel duidelijk dat meer aandacht moest uitgaan naar de implementatie van de actievoorstellen van het eerdere IPF. Om dit mogelijk te maken stelt het IFF nu aan de Verenigde Naties (via de CSD) voor om een United Nations Forum on Forests (UNFF) te institutionaliseren, dat jaarlijks twee weken bij elkaar komt, en waar op hoog politiek niveau over bosbeleidszaken wordt gesproken. Tevens moet binnen vijf jaar een proces gestart zijn 'dat zou kunnen leiden tot een juridisch bindend instrument voor alle bossen'.

Het is duidelijk, de tropische bossen zullen snellere actie nodig hebben. Het UNFF, als deze tot stand komt, zal de tanden moeten laten zien, duidelijk aanwezig moeten zijn, concrete zaken moeten aanpakken en zal tot resultaten moeten leiden.

Een actieve betrokkenheid van de belanghebbenden daarbij is een vereiste. Enige websites met relevante informatie zijn:

www.un.org/esa/sustdev/forests.htm,

www.iisd.ca/download/asc/enb1366e.txt en

www.gn.apc.org/fern

Redactie: Richard Trenning, David Koning, Peter van der Meer, Henk Lette en Lidy van der Lugt. **Drukker:** Grafisch Service Centrum van Gils,

Wageningen. **Adres VTB:** postbus 124, 6700 AC, Wageningen. **Website VTB:**

www.tropischebossen.nl en **email redactie:** nieuwsbrief@tropischebossen.nl